

Uluç Gürkan

Atılım Üniversitesi

İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi

ORTADOĞU'DA BUSH DOKTRİNİ YERİNE ATATÜRK DEVRİMİ

ABD Ortadoğu'da yeni bir düzen kurmak istiyor. Hedefi de Irak, İran ve Suriye ile sınırlı değil. Bush'un Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice'a inanmak gerekirse, bölgedeki 22 ülkenin "ekonomik ve siyasi coğrafyası" hep birlikte değişecek. Kimse kendisini kandırmasın.. Ekonomik ve siyasi coğrafyası değişecek ülkelerin arasında Türkiye de var.

Bakmayın siz ABD'nin, "Biz Ortadoğu'da uluslararası teröre karşı mücadele ediyoruz" demesine. Bunun doğru olmadığını artık "sağır sultan" dahi biliyor. ABD, uluslararası teröre karşı mücadele ettiğini de, bölgeye demokrasi ve refah getireceğini de, sadece askeri müdahalelerine kılıf olsun diye söylüyor. Böylece, asıl amacının bölgedeki enerji ve su kaynakları üzerinde tam kontrolünü sağlamak olduğunu kimse anlamayacak sanıyor.

Fazla ayrıntıya girmeye gerek yok. ABD'nin Ortadoğu bağlamında değişen Türkiye politikaları asıl amacın ne olduğunu ortaya koymaya fazlasıyla yeter..

PKK'nın Himayesi

PKK'nın Kuzey Irak'ta ABD'den gördüğü himaye konusunda sözü, ABD'li gazeteci ve siyasetçilere bırakalım.

Bu konuda son olarak, Avrupa'da basılan Amerikan "International Herald Tribune" gazetesinde, Stephen Larabee imzasıyla bir makale yayınlandı. 20 Kasım 2006 günlü ve "Türkiye, PKK Terörü ile ilgili kaygılarında haklı çıktı" başlıklı bu makalede, ABD'nin, bölgedeki en yakın müttefiki Türkiye'nin toprak bütünlüğünü tehdit PKK'ya karşı sessiz kalmasının, "terörle mücadele konusundaki söylemlerinin inandırıcılığını ortadan kaldırdığı" açıkça belirtiliyor.

Bir de, 10 Ekim 2006 günü, Cumhuriyetçi Milletvekili Ed Whitfield ve Demokrat Milletvekili Robert Wexler'in imzalarıyla Başkan Bush'a gönderilen mektubu anımsayalım. Bu mektupta da, ABD'nin terörizmle mücadelede tutarlı ve samimi olması gereğine dikkat çekilmiş ve "Bush yönetiminin, PKK sorununu çözmemesi, bölgedeki diğer terör örgütleri için çok tehlikeli bir emsal oluşturduğu" vurgulanmıştı. ABD'nin uluslararası terörle mücadele söyleminin sadece bahane olduğunu sergilemek için daha fazla söze, bu arada bizim de konuşmamıza gerek var mı?

İlimli İslam takıntısı

ABD, Ortadoğu'ya demokrasi götürmekten söz etmeye başladığından bu yana, Ortadoğu'nun teokratik diktatörlüklerine Türkiye'yi örnek almalarını öğütlüyor. Ancak bunu yaparken, Türkiye'yi laik ve demokratik yapısıyla öne çıkartmıyor. Tam aksine, Türkiye'yi ısrarla "ılımlı İslam Cumhuriyeti" vurgusuyla tanımlıyor.

"İlimli İslam" vurgusunun anlamı açık. ABD, Türkiye'de rejimi daha İslami bir yapıyla değiştirmeye uğraşan AKP iktidarına tam destek çıkıyor.

Bu yaklaşımın demokrasiyle uzaktan yakından bir ilgisi olabilir mi? Bu soruyu yanıtlamak için Atatürk'ü, "gericiliktir" denilerek aşağılanmaya çalışılan Atatürk'ün öncülüğündeki aydınlanma devrimini anımsamak gerekiyor.

Atatürk ve Cumhuriyet

Öncelikle, Atatürk'ü çağının anlı şanlı totaliter liderleri olan Hitler, Mussolini ve Stalin'den farklılaştıran bir özelliğine dikkat çekmek gerekiyor.

Hitler ile Mussoli'nin yaptıkları, düşünceleri daha kendi yaşamları ve iktidarı sırasında göçüp gitmiştir. Stalin ise kendi yetiştirdiği kuşaklarca lanetlenmiştir. Daha sonra aynı kaderi Mao da paylaşmıştır.

Atatürk'ün ise henüz 57 yaşındayken, bu liderlerin hepsinden yıllar önce ölmüştür. Ancak, her geçen gün büyüklüğü daha iyi anlaşılacak, bütün yapıtlarıyla hala yaşamaktadır.

Acaba neden?

Atatürk'ün "en büyük eserim" dediği Cumhuriyet, Türkiye'de siyasal egemenlik anlayışını köklü ve kalıcı bir biçimde değiştirmiştir. Egemenliği "kayıtsız şartsız" olarak "ulus"a devretmiştir. Yüzyıllar boyunca bir sömürü ve baskı aracı olarak kullanılan "hilafet" ve "saltanat" gibi kimi doğa üstü güç kavram ve kurumları yıkmış, toplumun yönetim gücünün kaynağını doğrudan "ulus"un kendisine indirgemıştır.

Böylece "demokrat bir Türkiye" yaratma süreci başlamıştır. Osmanlı cemaat düzeninin "kul"ları "yurttaş" kimliğini kazanmış ve "özgür birey"e dönüşmüştür.

Türk Devrimi ve İslam

Atatürk'ün gerçekleştirdiği bu olay, sadece Türkiye için değil, bütün İslam dünyası için yaşamsal önemi olan bir devrimdir. Fransız devriminin Hıristiyanlık için anlamı neyse, Atatürk devriminin İslam dünyasındaki yeri de eş anlamlıdır.

Bu nedenle Atatürk, günümüz dünyasında uygarlıklar çatışmasını barışa yönlendirecek gerçek anahtardır. İslam dünyasına demokrasi ihracı için, Amerikan savaş gücüne endekslili Bush doktrinin yerini barış içerikli Atatürk devriminin alması aklın gereğidir. Atatürk devriminin bilinci ve sorumluluğu, Türkiye'nin dünya barışına damga vurmasını sağlayacak niteliktedir. Ancak bunun için, Atatürk'ün yolundaki çağdaş uygarlık yürüyüşünün, aksi yöndeki bütün çabalara ve zorlamalara karşın sürdürülmesi kaçınılmazdır.

Elbette, bu kolay olmayacak. Atatürk'ten rövanş almak için yurt içinde ve yurt dışında büyük bir kavga körükleniyor. Atatürk devrimini yozlaştırmayı, Cumhuriyeti ve Atatürk devriminin gereği olan demokrasiyi daha İslami bir yapıyla değiştirmeyi isteyenler, ulusal bağımsızlığımızı yıpratıp Türkiye'yi uydulaştırmayı amaçlayanlar, azınlık haklarını örtü gibi kullanıp Türkiye'yi bölmeye çalışanlar; hepsi yıllardır Atatürk'e saldırıyor. Bu saldırılarla, günümüz dünyasını tehdit eden uygarlıklar çatışmasının daha da körüklendiğini söylemek hamasi bir zorlama olmayacaktır.

Laiklik ve demokrasi

Türkiye, İslam dünyasının tek laik ülkesidir.

Çağdaş uygarlık anlayışıyla örtüşen demokratik bir yapıyı, bu özelliği sayesinde kimi eksikliklerine karşın işletebilmektedir. Üstelik bu özelliğini dinini, inancını koruyarak kazanmıştır.

Atatürk'ün öncülüğünde kurulan laik ve demokratik Türkiye Cumhuriyeti, tohumlanan bir "uygarlıklar çatışmasını" önleyebilecek, çatışmayı barış içinde bir uygarlık yarışına dönüştürebilecek dünyadaki en önemli güçtür.

21. yüzyıl için özlenen barış, Türkiye'nin geleceğini, bugünkü ve yarınki rolünü nasıl tanımlayacağına bağlı olarak biçimlenecektir.

Eğer Türkiye laik ve demokratik bir ülke olarak çağdaş uygarlığın tam parçası olabilirse "barışa barış içinde" ulaşmanın yolu açılacaktır. Türkiye, rejime yönelik tehditlerin üstesinden gelebilir ve İslam dünyasında gerçek demokrasi örneği olarak ağırlığını gösterebilirse, İslami duyarlılıkların radikallikten uzaklaşmasını sağlayan bir cazibe merkezi görevi de yapabilir.

"Uygarlıklar çatışması" tezinin yalanlanması için Türkiye'nin bu vizyonu mutlaka kazanması gerekiyor. Aksi halde, biz de uygarlıklar çatışmasında kaybedenler arasında sıkışır kalırız.